راهنمای بیمار
عفونت خون

❖ شرح بیماری

عفونت خونی(سپسیس) به معنای پاسخ بدن به عفونتی است که در کل خون و بافت‌ها انتشار پیدا کرده است. سپسیس یک بیماری جدی است که معمولاً توسط باکتری ایجاد می‌شود و زمانی اتفاق می‌افتد که باکتری‌های موجود در ریه، روده‌ها، مجاری ادراری و مثانه سمی تولید کنند که به سیستم ایمنی بدن، ارگان‌ها و بافت‌های بدن حمله کنند. شیرخواران زیر ۲ ماه، بیشتر مستعد عفونت خون یا سپسیس هستند زیرا سیستم ایمنی آنها هنوز به اندازه کافی جهت دفع برخی از منابع عفونی، رشد نکرده است.

❖ علائم

سپسیس در نوزاد همیشه به آسانی قابل تشخیص نیست. در اغلب موارد نوزاد علائمی از عفونت را نشان نمی‌دهد. وجود علائم زیر حتماً به معنای وجود عفونت نیست اما در شیرخواران کمتر از سه ماه، در صورت وجود این علائم باید جهت اطمینان بیشتر، بلافاصله مورد ارزیابی قرار گیرد:

- ✓ آپنه یا وقفه تنفسی، تنفس غیر معمول
- ✓ کاهش یا افزایش ضربان قلب
- ✓ افزایش درجه حرارت یا تب
- ✓ مک زدن ضعیف، عدم تمایل یا هرگونه اشکال در شیر خوردن
- ✓ یرقان یا زردی
- ✓ تغییر رنگ پوست (رنگ پریدگی یا کبودی)
- ✓ ضعف و بی حالی
- ✓ تغییر در صدای گریه کودک
- ✓ تغییر در قوام عضلات کودک به صورت سفتی یا شلی بیش از حد
- ✓ برآمدگی ملاج کودک
- ✓ وجود هرگونه رفتاری که غیر معمول باشد.

❖ علل شایع

سپسیس می‌تواند به وسیله میکروب‌های باکتریایی، ویروسی، قارچی و انگلی انتشار یابد. عفونت در نوزادان می‌تواند از سه راه منتقل شود :

- ✓ در طول حاملگی از ناحیه تناسلی مادر: مانند عفونت‌های تناسلی مادر و پاره شدن زودرس کیسه آمنیوم قبل از زایمان از عوامل مستعد کننده عفونت خون می‌باشد.
- ✓ در طول زایمان و وضع حمل: بعضی از عوارض دوران بارداری که شانس بروز عفونت در نوزاد را افزایش می‌دهند شامل خونریزی، تب مادر، عفونت رحمی یا جفتی، پارگی زودرس کیسه آب در طی زایمان و زایمان طولانی و مشکل است.
- ✓ از طریق تماس با دیگران بعد از تولد: درصورتی که نوزاد در معرض خدمات اکتسابی به پوست و غشای مخاطی از طریق تماس با افراد آلوده قرار گیرد.

❖ عوارض احتمالی

به دنبال بروز این بیماری در بیمار عوارض زیر ممکن است در فرد بروز نماید:

- ✓ عفونت می‌تواند برعملکرد اعضای مختلف بدن تأثیر گذاشته و منجر به نارسایی کلیه، بیماری‌های ریه و صدمات مغزی شود. معمولاً حس شنوایی نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرد. اگر عفونت به سرعت درمان نشود و یا اصلاً درمان نشود، به خصوص در نوزادان می‌تواند منجر به مرگ شود.

❖ تشخیص

پزشک جهت تشخیص سپسیس اقدامات تشخیصی زیر را انجام می‌دهد:

- ✓ آزمایش خون

- ✓ گرفتن مایع مغزی-نخاعی و آزمایش آن
- ✓ کشت خون
- ✓ کشت ادرار
- ✓ تصویربرداری از قفسه سینه

❖ درمان

وجود عفونت خونی و یا حتی شک به آن در نوزادن و شیر خواران کوچک مستلزم مراقبت‌های ویژه و انجام اقدامات درمانی بیمارستان می‌باشد تا در آنجا آنتی‌بیوتیک‌ها از طریق رگ و به مدت حداقل ۴۸ ساعت تجویز شود. معمولاً قبل از آنکه تشخیص قطعی شود، پزشکان تجویز آنتی‌بیوتیک را شروع می‌کنند زیرا تا انجام آزمایشات کامل و نتیجه آنها دو تا سه روز زمان لازم است. لذا عدم شروع درمان و منتظر ماندن برای جواب می‌تواند به عفونت اجازه دهد که به صورت کامل در بدن منتشر شده و منجر به بروز عواقب وخیمی‌شود.

درمان حمایتی شامل:

- ✓ تجویز اکسیژن (اگر سختی تنفسی وجود دارد)
- ✓ تنظیم دقیق مایعات بدن
- ✓ اصلاح الکترولیت‌ها
- ✓ قطع موقت تغذیه از راه دهان
- ✓ ممکن است برای اصلاح کم‌خونی و شوک نیاز به تزریق خون وجود داشته باشد.
- ✓ کنترل علائم حیاتی و تنظیم حرارت محیط ضروری است.
- ✓ در صورت مثبت شدن کشت‌ها درمان باید ۱۰-۷ روز ادامه یابد و در صورت منفی شدن کشت و عدم بروز نشانه‌ها در نوزاد، با توجه به شرح‌حال و شرایط نوزاد، ممکن است درمان طی ۳ روز قطع گردد.

❖ مراقبت

از نکات مراقبتی نوزاد مبتلا به عفونت خون می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ✓ مهمترین عامل کنترل عفونت شستشوی مرتب دست به روش صحیح می‌باشد، بنابراین قبل و بعد از تماس با نوزاد خود دست‌های خود را بشویید.
- ✓ یکی از عوامل مهم دفاعی در برابر عفونت‌های دوران نوزادی تغذیه با شیر مادر است. مرتب به نوزاد خود شیر بدهید.
- ✓ نوزاد شما باید در بخش مراقبت‌های ویژه تحت نظر باشد.
- ✓ طی مدتی که نوزاد شما در بخش مراقبت‌های ویژه بستری می‌باشد، تماس و ارتباط عاطفی خود را با او قطع نکنید.

❖ در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

- ✓ از آنجایی که تشخیص علائم عفونت در نوزادان و شیرخوران بسیار مشکل می‌باشد، در صورت وجود هر گونه علائم باید به پزشک مراجعه کنید.
- ✓ در فواصل منظم و مشخص جهت پیگیری درمان
- ✓ در صورت مشاهده علائم جدید و غیر قابل توجیه در طول درمان